

Van brabbelen tot babbelen: soms heeft een kind wat extra hulp nodig

Inleiding

Sommige kinderen hebben extra aandacht nodig om te kunnen leren spreken. In deze folder leest u wat u kunt doen om uw kind te stimuleren bij het (leren) praten.

Van brabbelen tot praten

Kinderen gaan niet vanzelf praten. Kinderen gaan praten, omdat er vanaf de geboorte in hun nabijheid wordt gepraat en omdat er vanaf de geboorte met hen wordt gesproken. Het eerste huilen en de eerste keuvelgeluidjes van uw kind komen vanzelf. Hierna worden de reacties vanuit de omgeving erg belangrijk voor de verdere ontwikkeling van het spreken van uw kind. Doordat u als ouder naar uw kind lacht of terugpraat als ze brabbelen of woordjes gebruiken, gaat uw kind steeds meer geluidjes en later woorden produceren. Uw kind gaat steeds meer geluiden nadoen. Vanuit dit nadoen ontwikkelt zich tenslotte het praten, waarbij het begrijpen van een woord bijna altijd vooraf gaat aan het zelf zeggen.

Minder makkelijk aan het praten

Bij sommige kinderen komt het praten wat moeilijk op gang. Dit kan verschillende oorzaken hebben. Hieronder volgen enkele voorbeelden:

- Het kan zijn dat uw kind de taal minder makkelijk leert dan andere kinderen. Uw kind heeft extra aandacht nodig om goed te leren praten.
- Het kan zijn dat er niet op de goede manier tegen uw kind wordt gesproken. Als uw kind geen goed voorbeeld krijgt, kan het ook niet op de goede manier meedoen.
- Het kan zijn dat er te weinig tegen uw kind wordt gepraat. Kinderen worden dan niet gestimuleerd om te proberen zelf te gaan praten.

Natuurlijk kunnen er nog vele andere redenen zijn waarom uw kind nog niet goed kan praten.

Hieronder vindt u een aantal adviezen. Hiermee kunt u uw kind mogelijk helpen beter te gaan praten.

Uw eigen manier van spreken is van groot belang

Ga eens rustig na of uw kind begrijpt wat u zegt. Bekijk ook wat uw kind doet. Ga met uw kind spelen en gebruik woorden en zinnen die uw kind begrijpt.

Zo geeft u het goede (spreek)voorbeeld:

- Maak korte en eenvoudige zinnen.
- Spreek niet te snel.
- Praat over dingen waar uw kind mee bezig is of die in ieder geval zichtbaar zijn. Praat niet over vissen als er helemaal geen vis in de buurt is. Vraag uw kind niet zijn jas uit te doen als zijn aandacht helemaal in beslag wordt genomen door een voorbij rijdende vrachtauto.
- Praat over dingen waarmee uzelf bezig bent en begeleidt alles wat u doet met gesproken taal.

Voorbeeld:

Als u de tafel dekt: 'Kijk, hier is een lepel voor papa, hier is een lepel voor mama, hier is een lepel voor jou, mes, vork, bord, kop, glas'. Als u enkele dagen telkens deze zinnen heeft herhaald en uw kind wilt helpen met tafeldekken, laat hem dan helpen en zeg: 'Leg een lepel voor papa neer', enzovoort.

Voorbeeld:

Praat met uw kind als het in bad gaat: 'Hier is je washandje, hier is je zeep, nu was ik je voet, nu was ik je andere voet, je hebt twee voeten, 1, 2, nu was ik je buik, nek, rug',

enzovoort. Doe dit iedere keer weer.

Voorbeeld:

Benoem verschillende kledingstukken: 'jouw kleren, papa's kleren'. De voorwerpen in de kamer, het eten bij iedere maaltijd.

- Ga er met uw kind op uit en praat over wat u ziet en meemaakt.

Voorbeeld:

Praat over wat u samen ziet als u in de bus zit of als u op straat loopt, of over wat u ziet in de winkel als u boodschappen gaat doen.

Praat vooral over dingen waarvoor uw kind belangstelling heeft! Ga met uw kind naar het station en naar de dierentuin en praat er samen over.

uw kind kan zo leren onder woorden te brengen wat het heeft gezien. Vertellen over iets dat voorbij is, gaat immers ook niet vanzelf. Ook hiervoor heeft uw kind uw hulp nodig.

Bekijk eens rustig hoe uw kind eigenlijk praat

Verwacht niet dat uw kind meteen praat als een volwassene. Gun uw kind de tijd om het spreken stapje voor stapje te leren. Dit kunt u bevorderen door op de volgende manieren te reageren op het spreken van uw kind.

- Verwacht geen perfecte spraak en taal:
 - Uw kind zegt nog geen woorden: wees dan tevreden met een poging tot praten, ook al lijkt dat geluid niet op de klanken van het gevraagde woord. U zegt bijvoorbeeld 'thee' en uw kind zou kunnen antwoorden 'ah'.
 - Uw kind zegt al een paar korte woorden, maar praat nog niet in zinnen. Laat merken dat u een spreekpoging waardeert door het woord op de juiste wijze met een vragende intonatie te herhalen en de reactie van uw kind af te wachten.
- Uw kind zegt al korte zinnen. U kunt dan het beste als volgt reageren.

Voorbeeld:

Uw kind zegt: 'Papa auto'. U geeft als antwoord terug: 'Ja, papa gaat weg met de auto'. Uw kind kan er dan bijvoorbeeld op ingaan door te herhalen: 'Papa eg'.

U belooft hem dan weer door begripvol

te herhalen: 'Ja, papa gaat weg'. Op deze manier werkt u mee aan de opbouw van de zinnen en leert u uw kind taal op een juiste manier te gebruiken.

- Vraag niet van uw kind u na te zeggen. Dit werkt op den duur altijd averechts, ook al lijkt het soms even resultaat te geven.

Voorbeeld:

Zegt uw kind nog 'toel' in plaats van 'stoel', zeg dan niet dat 'toel' fout is, maar praat over die stoel.

'Ja, ga maar op de stoel zitten'. Uw kind zal na vele keren de juiste uitspraak van het woord te horen de goede uitspraak van het woord stoel overnemen.

Uit dit voorbeeld blijkt weer dat u antwoord geeft in een goede zin. In die zin zit het goede voorgesproken woord verpakt. Het woord dat u verbetert mag met enige nadruk uitgesproken worden.

- Spreek zelf niet in kindertaal.
Voorbeeld:
Uw kind zal misschien op een gegeven moment zeggen: 'Itte ga boemeties plukke'. Herhaal deze woorden niet. Beter kunt u zeggen: 'O ja, ga jij bloemen plukken?'. Zo dwingt u uw kind niet de woorden beter uit te spreken, maar laat u toch horen hoe het wel moet. Het goede voorbeeld geven, is belangrijk!
- Het kan voorkomen dat uw kind veel aanwijst zonder er de juiste klanken bij te gebruiken. Stimuleer de taalontwikkeling van uw kind door deze non-verbale poging in woorden uit te drukken. Uw kind probeert binnen zijn mogelijkheden zo goed mogelijk duidelijk te maken wat zijn bedoeling is. Bijvoorbeeld: Uw kind wijst naar de koelkast en geeft zo aan iets te willen drinken. U reageert: "Wil je wat drinken?" Kind wijst opnieuw. "Ja?" "Ik pak drinken".
- Plaag uw kind niet om de woorden die ze gebruiken. Lach uw kind niet uit om de woorden die ze nog niet goed zeggen of om zinnen die ze nog niet goed kunnen uitspreken.
- Neem de tijd om naar uw kind te luisteren. Luister naar uw kind als ze met u willen praten. Luister écht en stel vragen over wat ze u vertellen.

- Dwing uw kind niet om te praten als ze niet willen (niet 'uithoren'). Dwing uw kind niet te vertellen over school of over wat ze hebben meegemaakt, maar vraag het eens in de vorm van 'ik denk dat jij vandaag met de blokken hebt gespeeld'. Uw kind heeft dan de gelegenheid een heel verhaal te vertellen, maar kan er ook voor kiezen alleen met ja of nee te antwoorden of slechts te knikken.

Bedenk dat kinderen het erg moeilijk vinden om iets over gebeurtenissen te vertellen die al voorbij zijn. Zij praten eerder over de dingen die zij op dit moment beleven of meemaken.

Bedenk bij alles: praten of pogingen om te praten, moeten altijd prettig zijn voor een kind. Op deze manier leert uw kind dat praten iets positiefs kan opleveren (aandacht, een voorwerp, een beker drinken enz.) Belonen heeft meer uitwerking dan straffen.

Ga iedere dag samen met uw kind boekjes 'lezen'

Een aantal activiteiten blijken grote invloed te hebben op de spraak- en taalontwikkeling van ieder kind.

- Lees uw kind een verhaal of rijmpje voor of zing een liedje als uw kind dat leuk vindt.
- Ga met uw kind plaatjes kijken en benoem en vertel erbij wat jullie zien. Vraag niet elke keer "wat is dit?", maar geef het voorbeeld en benoem wat het kind ziet.
- Vertel eens een week lang iedere dag hetzelfde verhaal, bijvoorbeeld aan de hand van een platenboek. Tijdens het vertellen, kunt u af en toe eens wachten en kijken of uw kind u aanvult. Begint uw kind niet te praten, dan gaat u rustig door. Stel uw kind geen vragen! Ook kunt u eerst een ander woord gebruiken en kijken of uw kind opmerkt dat het woord niet juist is. Op deze manier lokt u zonder het te vragen toch het meepraten uit, namelijk door uw kind te laten luisteren en kijken. Misschien kan uw kind op een gegeven moment delen van het verhaal zelf vertellen.

Belangrijk

Neem uw kind niet teveel spraakpogingen uit handen. Antwoord niet voor ze, maar

probeer ze zelfstandig te laten praten. Laat uw kind alles zelf proberen.

Misschien blijkt dat uw kind nog niet is geholpen met deze adviezen. Praat u er eens over op de GO poli of het consultatiebureau.

Een logopedist kan de spraak/taalontwikkeling van uw kind stimuleren en kan u adviezen geven hoe u uw kind hierin kunt ondersteunen. U kunt met samen bespreken op welke manier uw kind het beste geholpen kan worden bij het leren praten.

Vragen?

Voor informatie over het ziekenhuis kunt u terecht op onze website: www.ghz.nl.

Ook kunt u op bellen naar het algemene informatienummer: (0182) 505050.

Heeft u vragen over deze folder, dan kunt u contact opnemen met de kinderlogopedisten van het Groene Hart Ziekenhuis:

mevr. E. Cnossen of mevr. S. Laukens
via telefoonnummer: (0182) 505358.

Tot slot

Deze folder is onlangs ontwikkeld en in gebruik genomen (als ondersteunende informatie voor ouders van kinderen op de Groei- en Ontwikkelingspoli voor te vroeg geboren baby's of baby's met een te laag geboortegewicht: de GO poli). Wanneer u vindt dat bepaalde informatie ontbreekt of onduidelijk is, dan horen wij dat graag.

Colofon

uitgave : Groene Hart Ziekenhuis, Gouda
productie : Marketing & Communicatie
november 2012
05.14.005